

RODOLJUB.

Glasilo „Slovenskega društva“ v Ljubljani.

Izhaja **1. in 3. soboto vsakega meseca** (ali če je na ta dan praznik, dan poprej) ter stane **70 kr.** na leto. — Članom „Slovenskega društva“ in naročnikom „Slovenskega Naroda“ pošilja se list brezplačno. — Za **oznanila** plačuje se od dvo-stopne petil-vrste **8 kr.**, če se enkrat tiska; **12 kr.** če se dvakrat, in **15 kr.** če se trikrat tiska. — Večkratno tiskanje po dogovoru. — Naročnina in inserati blagovolijo naj se pošiljati „**Narodni Tiskarni**“ v Ljubljani, vsi spisi in dopisi pa uredništvu „**Rodoljuba**“ ali pa odboru „**Slovenskega društva**“ v Ljubljani. — Pisma izvolijo naj se frankirati. — Rokopisi se ne vračajo.

15. številka.

V Ljubljani, dne 6. avgusta 1892.

II. leto.

Shod „Slovenskega društva“ v Kranji

dne 17. julija t. l.

Kakor smo že v zadnjem listu poročali, sklicalo je naše društvo na nedeljo 17. p. m. javen shod v Kranji, pri katerem je poročal o svojem deželno-zborskem delovanju poslanec mest Kranja in Škofjeloke g. dr. Ivan Tavčar.

Z radostjo nam je danes poročati, da se je ta shod izvrstno obnesel in da je bil živ dokaz, kako „Slovensko društvo“ globljeje in globljeje prodira v narod. Mi nimamo od vasice do vasice, od farovža do farovža naravnih odborikov kakor druga društva; pisano gledajo marveč in z raznovrstnimi grožnjami plašijo vsakega učitelja, vsakega zavednega kmeta, ki se upa širiti glasilu našega društva. Tako je po deželi, po mestih pa plaši uradnike in tudi marsikakega bojazljivega meščana neprijazno lice, katero kaže našemu društvu pri vsaki priliki slavna vlada. Toliko večjega pomena je zato tako srečen javen nastop „Slovenskega društva“, kakor je bil dne 17. p. m. v Kranji.

Z opoludanskim vlakom odpeljalo se nas je iz Ljubljane nad 60 društvnikov, poleg njih pa tamburaška godba in nekaj pevcev. Na kolodvoru v Kranji pričakovali so nas tamošnji društvniki z društvenim odborikom za Gorenjsko c. kr. notarjem g. V. Globočnikom na čelu. Po prisrčnem pozdravu odpravili smo se deloma v navlašč pripravljenih vozovih deloma pa peš v mesto do gostilne g. Petra Mayer-ja, raz katero je vihrala mogočna trobojnica. Gostilnični vrt, na katerem se je imelo vršiti zborovanje, bil je prelepo okrašen z narodnimi in cesarskimi zastavami. Kmalu po obedu jeli so prihajati udeležniki iz mesta in iz okolice, iz Škofjeloke pa se je z vozovi pripeljalo lepo število zavednih volilcev, na čelu jim g. c. kr. notar in mestni svetovalec Niko Lenček — tako da je bilo na prostornem vrtu kmalu zbranih do 300 zavednih Gorenjcev in Ljubljancanov.

Zborovanje je otvoril društveni predsednik g. c. kr. notar Ivan Gogola iz Ljubljane s presrčnim pozdravom

LISTEK.

Slovenci na Ruskem l. 1812.

Našim starim ljudem je še dobro v spominu, kako so se slovenski vojaki pod mogočnim „Napoljonom“ proti „Moškovitarjem“ bojevali, koliko pomanjkanja in mraza so pretrpeli in kako so na zadnje skoraj vsi žalosten konec vzeli na sneženih ravninah brezmerne Ruskega carstva. Tudi mlajši zarod pozna skoro natanko te dogodke, namreč iz mične Ciglarjeve povesti „Življenje treh kranjskih bratov, francoskih soldatov“, ali pa še bolj iz Jurčičevih zapiskov „Spomini starega Slovenca“.

Toda pripovedovanja naših starih očancev kakor tudi Ciglarjeva povest nam ne podajajo verne slike tedenjanih političnih dogodljajev. Jednemu, kakor drugemu viru je prvi namen vzbujati domišljijo mladine in jej pokazati, kako daleč so morali Slovenci iti svojo kri

prelivat za zaveznika svojega vladarja, koliko so morali tam pretrpeti in kako žalostno so poginili 400 ur daleč od svoje domovine. Na kak način se je vse to pripetilo in kako so se stvari razvijale, to naj pojasni naslednji posnetek iz občne zgodovine.

Ko so bili Francozje l. 1809 v Dunajskem miru dobili vse slovenske dežele, razen Štajerske, naredili so iz njih ter iz bližne Hrvaške in Dalmacije Ilirsko kraljestvo. Slovenci so bili torej prvokrat zjedinjeni v jedno politično celoto, potem ko je bila razpadla staroslavna vojvodina Koroška na pesamezne dežele.

Iz slovenskih mladeničev sestavili so Francozje „ilirski polk“ ki je moral skoraj napotiti se proti mrzli Rusiji.

Napoleon, kateri je bil takrat že gospodar nad pol Evrope hotel si je podvreči tudi še mogočno Rusijo. Neke trgovinske homatije in pa prošnja Poljakov, da naj jih reši ruskega gospodstva, bile so mu vsled tega dobrodošel povod za vojsko.

vsem udeležnikom. Ob enem naznanil je, da nam je g. okrajni glavar v svoji blagonaklonjenosti poslal kar dva vladna zastopnika in nadzornika shoda. Po pozdravu prevzel je besedo takoj deželni poslanec gosp. dr. Ivan Tavčar, ki nam je v krepkih besedah naslikal težavno delovanje odločnega slovenskega narodnega zastopnika v deželnem zboru. Zlasti nam je povedal poročevalec, kako se je potegoval za zopetno ustanovitev za Gorenjsko prepotrebne Kranjske gimnazije; zaželjenega uspeha pa ni mogel doseči, ker so mu bili Nemci nasprotni, klerikalna stranka pa ga je tudi preslabo podpirala. — Občinstvo je govornika pazljivo poslušalo, koncem govora pa so burni „Živio“-klici pričali, da je govoril svojim volilcem prav iz srca.

G. Tomo Pavšler, meščan Kranjski, se je zahvalil g. poslancu za njegov trud na korist Kranjski gimnaziji ter ga prosil, naj tudi v prihodnje ne odneha od te zahteve, ki je za mesto Kranj velikanskega gospodarskega pomena. Na to izreče shod po predlogu g. notarja V. Globočnika deželnemu poslancu g. dr. Ivanu Tavčarju svoje popolno zaupanje in tej izjavi se po nalogu in v imeni Škofjeloških volilcev pridruži tudi c. kr. notar g. Niko Lenček iz Škofjeloke.

K drugi točki dnevnega reda poprime besedo gosp. dr. Danilo Majaron iz Ljubljane ki nam je v iskrenih, prekrasnih besedah popisal zgodovino slovenskega naroda ter povdarjal važnost brambe maternega jezika. Tudi tega govornika je občinstvo pazljivo poslušalo ter se mu zahvalilo z burnim odobravanjem. V znak svojega so-

glasja sprejel je potem shod po predlogu g. dr. Bleiweis-Trsteniškega primerno resolucijo, v kateri se je izrazilo prepričanje, da je Slovincem prej ko slej jedina rešilna pot hrabra in vsestranska obramba narodnostne ideje, kajti vere nam nihče ne jemlje, pač pa narodnost. Zategadelj priporoča shod vstrajanje na starem slovenskem stališču zlasti vsem narodnim društvom, ki naj odločno odklanjajo vsako rušitev stare slovenske sloge.

Ko je potem še tajnik mestne hranilnice Ljubljanske g. Endlicher priporočal ustanovitev slovenskih hranilnic za slovensk denar tudi po deželi, da se ne bodo več od žuljev kranjskega kmeta bogatela nemška, nam sovražna društva, sklenil je g. predsednik zborovanje med burnimi živio-klici udeležnikov.

Sedaj pričela se je med sviranjem tamburic in narodnim petjem prosta zabava. Vmes pa so se vrstile navdušene rodoljubne napitnice. Spregovorila se je še marsikaka lepa in koristna beseda, katera je gotovo padla na rodovitna tla. Posebno se je povdarjalo, da je take shode treba prirejati po vseh večjih krajih, kar je društveni odbor tudi obljubil. Le prehitro je prišel ločitve čas in ob 8. uri podati smo se morali vnanji udeležniki zopet na kolodvor, kamor so nas v gostih trumah spremili Kranjski prijatelji. Še krepak pozdrav in vlak nas je odpeljal zopet proti Ljubljani in Škofjeloki.

Dospевši vsak na svoj dom, bili smo si v svesti, da smo storili zopet pošteno narodno delo in da hočemo zvesto vstrajati na tej poti. Bog daj srečo!

Glavna skupščina družbe sv. Cirila in Metoda v Postojini dne 28. julija 1892.

Tisti ljudje, ki še vedno trdijo, da je narodna naša naučenost umetno narejena stvar in da prosti narod slovenski ne čuti potrebe, priboriti domačemu jeziku ve-

ljavo v šoli in uradu, tisti ljudje naj bi prišli dne 28. p. m. v Postojino! Čudom bi se bili čudili, kako narod slavi praznik one družbe, ki ima nalogo, da brani slovensko

Blizu ruske meje, tam ob Visli in Njemenu zbral je Napoleon v začetku junija velikansko armado, ki je štela blizu 600.000 mož med njimi 250.000 konjikov 1350 topov, za katere je bilo 18.000 konj pripravljenih in 20.000 voz za prevažanje živeža. Tej velikanski sili neso mogli Rusi od začetka nasproti postaviti več kot 170.000 mož in še ti so bili močno razkropljeni.

Dne 12. junija prekoračil je Napoleon mejno reko Njem in polen največjih upanj prodiral je dalje proti Vilni, glavnemu mestu Litvanske. Kakor so nekdanji križarji hrepeneli po Jeruzalemu, tako je ostala Napoleonu sveta Moskva „srce Rusije“, pred očmi. Vzel je seboj vse znake cesarske časti: plašč, žezlo in krono, ker v Moskvi se je hotel oklicati za „cesarja vseh zahodnih dežel, glavarja evropske zveze in branitelju kristjanske vere“. Iz Moskve je hotel podjarmiti tudi prednjo Azijo.

Ali le prekmalu je moral tudi Napoleon spoznati, da „kdor visoko leta, nizko pade“. Poljaki mu neso

mogli dati obljubljene pomoči, siromašna in slabo obdelana zemlja je imela le malo živeža, potji so bili slabi, živež se ni mogel ali celo ne, ali pa ne zadosti hitro dovažati. Večkrat so se morali vojaki hraniti z mesom onemoglih konj in gasiti si žejo z motno kalužo. Kmalu so se pridružile tudi bolezni, ker so vojaki uživali nezrelo sadje in jedli nezrelo rž. Nihče ni bil navajen na tako ostro podnebje in zato je poginilo Napoleonu premnogo vojakov, še več pa jih je moralo v bolnišnice. Bolj kot vse to pa je delal Napoleonu preglavico način, kako so se Rusi bojevali. Ker so vedeli, da so v manjšini in poznali Napoleona kot srečnega zmagovalca, zato so se vedno le umikali, podirali mostove in trdnjave ter uničevali skladišča, da bi ne mogel najti sovražnik nikjer ne zavetišča, ne hrane. V bitko se neso hoteli spustiti, nego vabili so nasprotnika vedno dalje v brezumno ravnino rusko.

Napoleon pa ni nič bolj želel, kakor potolči Ruse

deco potujčevanja v šoli. Zares veličasten naroden praznik in prevesel dokaz probujenosti naše bila je ta skupščina. Take pač naša družba še ni doživela in tudi ne pričakovala.

Že v sredo zvečer dospeli so v Ljubljano v precejšnjem številu skupščinarji iz Koroške in Štajerske. Prva mestna podružnica Ljubljanska priredila jim je slavnosten večer, kateri je vrgel za družbo čistega dohodka nad 150 gld. V Postojini pa je mirozov s sijajno baklado opozarjal rodoljubne tržane na jutrajnji narodni praznik. V četrtek zjutraj odpeljal je skupščinarje iz Ljubljane posebni vlak v Postojino. Bilo nas je nad pet sto in med nami nad šestdeset Štajercev ter lepo število zavednih koroških kmetovalcev pod vodstvom njihovih za narodno stvar naudušenih duhovnikov. Dospевše v Postojino sprejela so nas narodna društva z godbo in zastavami, občinski zastop in nad štirideset slovenskih deklet v prekrasni narodni noši. Po presrčnem pozdravu podali smo se v tem sijajnem spremstvu v z narodnimi in cesarskimi zastavami okrašeni trg. Po kratkem odpočitku napotilo se je vse zopet proti kolodvoru k sprejemu bratov iz Primorskega in Istre, katerih je brzovlak pripeljal nad 150. Ker se je vrhu tega pripeljalo mnogo udeležnikov iz bližnje okolice z vozovi, bilo nas je skoraj zbranih nad 700 skupščinarjev iz vseh krajev slovenske domovine in od vseh stanov. Poleg rodoljubnih duhovnikov, kateri so v posebno častnem številu prihiteli iz Koroške in Istre, videl si obilico narodnih trgovcev in obrtnikov, poleg profesorjev, uradnikov, odvetnikov, notarjev in učiteljev pa je bil častno zastopan tudi zavedni in velevažni kmetijski stan. In vsakemu brala se je na obrazu radost nad tako sijajno udeležbo. — Po sv. maši zbrali so se odposlanci posameznih podružnic v žalibog pretesnih šolskih prostorih. Ker je bil prvomestnik velezaslužni gospod prof. Tomo Zupan vsled bolezni bratove zadržan, vodil je zborovanje njegov namestnik g. c. kr. notar Litijski in deželni poslanec Luka Svetec. Ker bomo poročilo tajnikovo in blagajnikovo, iz ka-

terih je natanko razvidno stanje in delovanje družbe, priobčili v glavnih potezah v prihodnji številki, opominimo naj za danes le to, da je družba tudi v preteklem letu delovala krepko in uzorno in da je po svojih močeh pomagala, kjerkoli je bila nevarnost. Zvedeli smo pa tudi, da je nje naloga vedno obširnejša, potreba vedno večja in da bo zamogla družba v bodoče le tedaj vsestransko izpolnjevati svojo nalogo, ako vsak Slovenec stori svojo dolžnost ter položi svoj dar na oltar sv. Cirila in Metoda.

Po končanem zborovanju bil je svečanosten obed v gostilniških prostorih g. Vičiča; tega obeda udeležilo se je nad 300 skupščinarjev, ostali pa so se morali zaradi pomanjkanja prostora podati druge v trške gostilne. Počastil nas je tudi c. kr. okrajni glavar Postojinski, prijazni in obče priljubljeni gospod marki Gozani. Najprej napil je gospod predsednik Luka Svetec presvitlemu cesarju, potem pa so se vrstile naudušene domorodne napitnice druga za drugo; vmes pa je svirala godba in glasile so se slovenske pesmi. Posebno je veselilo zbrane skupščinarje, da je g. okrajni glavar napil naši družbi; žal, da nam njegovi tovariši po slovenskih pokrajinah le malokje tako govore. Največjo naudušenost pa sta vzbudila krasna govora dičnega voditelja Koroških Slovencev g. župnika Gregorja Einspielerja in prvoboritelja in duhovnika iz Istre, g. Mate Mandiča. Prvi je z veseljem povdarjal, da so tudi Kranjski Slovenci vsaj v družbi sv. Cirila in Metoda jedini in svaril nas je pred vsakim nepotrebnim pretiravanjem drugih idej narodnosti na kvar. Bog daj, da bi bile krasne besede g. župnika padle na rodovitna tla! G. deželni poslanec Mate Mandič pa je naglašal, da je le oni slovenski duhovnik pravi rodoljub, kateri uvideva, da je v nas v prvi vrsti v nevarnosti le narodnost ne pa vera. Ohranimo si vero, a za narod delujmo! Skupščinarji in zlasti izvenkranjski gospodje duhovniki so glasno in naudušeno pritrjevali obema govornikoma. — Po obedu podali smo se zopet v spremstvu godbe in

v odločilni bitki in potem prisiliti carja k ugodnemu miru. Še le ko so bili Francozi že blizu Moskve, poskušal je ruski poveljnik Barclay (izgovarjaj: Barklé), potem ko je bil podkrepjenja dobil, ustaviti se pri Smolensku. Tu se je vnela dne 17. avgusta jako krvava bitka, ki pa ni nič odločila. Po noči so zažgali Rusi trdnjavo in skladišča ter se v lepem redu umaknili nazaj proti Moskvi. Kakor vojska, tako so se umikali tudi prebivalci pred Francozi, potem ko so zažgali svoje vasi in daleč navkoli vse opustošili. Lakota, bolezen in nenadni napadi so grozovito zmanjševali krdelu velike armade. Zato so generali Napoleonu resno svetovali naj se vrne, ali pa vsaj ustavi, toda on ni hotel o tem nič slišati.

Ker se je zdel Barclay Rusom prepočasen in prenevkreten, zato je imenoval car Kutuzova za vrhovnega poveljnika. Ta ni smel Moskve prepustiti sovražniku brez boja in zato se mu postavi nasproti pri vasi Borodinu ob rečici Moskvi kakih 170 kilometrov zahodno

od Moskve. Tu se je vnela že rano zjutraj dne 7. septembra jedna najkrvavejših in najstrahovitejših bitek, katere pozna zgodovina. Obe vojski sta si bili po številu vojakov precej jednaki. Ruski podpoveljnik Bagration si je bil napravil okope pri vasi Semenovskoj in zate okope so se najljutejše borili. Z njih so Rusi neprenehoma streljali iz topov in pušk, a vendar sta francoska maršala Devont in Ney z naskokom vzela okope. Toda Rusi so se koj zopet ohrabрили in prepodili Francoze iz dobljene pozicije. A niti Francozi neso trpeli sramote na sebi, začeli so strahovito streljati z bližnjih gričev na Ruse in ob enem je napadel italijanski podkralj Evgen vas Borodin, katero je po levje branil Barclay. Po jako trdovratnem in neizrečeno krvavem boji premagajo Francozi Borodin in posedejo zopet Bagrationove okope. S tem je bila bitka končana ob treh popoldne, obe dve vojski pa do skrajnosti upehani in onemogli. Okoli 80.000 vojakov je obležalo na bojišči, deset francoskih in ravno

narodnih društev v svetovnoznano podzemeljsko jamo, ki je bila skupščinarjem na čast čarobno razsvetljena z električno lučjo in nešteti svečami; tako mogočno kakor ta dan v jami gotovo še nikdar niso odmevali od visokih sten naukušeni „Živio“-klici in pesmi slovenske. Ko smo po skoraj tri ure trajajočem obhodu prišli zopet na beli dan, bilo je žalibog skoraj misliti na odhod. Še kratek odmor v krogu starih novopridobljenih prijateljev in železna cesta odvela nas je zopet na vse kraje domovine. Z veseljem nam je konečno zabeležiti še, da se je takoj pri zborovanji zglasilo nekaj novih ustanovnikov, in da se je tudi pri uhodu jame nabrala za družbo lepa svota, tako da se je družba vrnila iz Postojne bogatejša za nekaj stotakov.

Bil je to narodni praznik, katerega z lepa noben udeleženec ne bo pozabil in kakoršnih naj Bog dá na-

rodu slovenskemu doživeti še mnogo, mnogo! In ko smo strmé zrlí podzemeljske čudeže Božje vsegamogočnosti, ko smo videli, kako je drobna in neznamenita z apnenikom nasičena vodna kaplja, padajoča vedno **na isto mesto**, v teku nešteti let zgradila mogočne stebre-kapnike, tedaj nam je nekako tésno in milo prihajalo okoli srca. Kakor nekaj molčeč opomin zdela so se nam ta dela narave. Tudi delo posameznega človeka je kakor vodna kaplja, ki se navadno razprši brez sledu. Ako se pa združi tisoč in tisoč takih narodne naukušnosti nasičenih kapljic, ako bodo padala vedno **na isto mesto** kapljica za kapljico, tedaj zgradile bodo tudi te kapljice mogočen steber slovenskemu domu. Učimo se toraj od Božje narave, vse svoje moči združimo **na isto mesto**, **izključno na narodno delo**, da se ne bodo po nepotrebnem razpršile kapljice našega delovanja.

Politični pregled.

Državni zbor je sklenjen. V zadnjih sejah so se s težko silo sprejele vladine predloge gledé uravnave valute, t. j. upeljave novega zlatega denarja. Za nakup potrebne zlate dovolilo se je vladi, da sme vzeti na posodo 183 $\frac{1}{2}$ mil. Stroškov te uravnave nosila bo naša državna polovica 70%, Ogri pa le 30%. Zoper to, v sedanjih razmerah za nas silno krivično razdelitev upirali so se poslanci skoraj vsih strank in tudi naš poslanec Pfeifer je jasno dokazoval, da bi bila edina pravična razdelitev tako, da bi mi plačevali 54%, Ogri pa 46% stroškov. A ves upor ni nič pomagal, kajti vlada se ni upala zameriti. Ogrom in tako je konečno dobila večino tudi za to predlogo. Koncem zasedanja je Goriški poslanec g. dr. Gregorčič interpeloval vlado še zaradi pačenja slovenskih krajevnih imen po Goriškem. V tem pogledu bi se tudi pri nas moralo kaj storiti, kajti Nemci vsako

pristno slovensko ime po svoje spačijo. — **Državni zbor** zbral se bo zopet šele koncem oktobra, med tem časom pa bodo zborovale v Budimpešti **delegacije**, katere imajo razpravljati skupne potrebe obeh državnih polovic. Od naših poslancev voljeni so v delegacije: za Kranjsko: Kušar (namestnik Klun), za Goriško: dr. Gregorčič (namestnik grof Coronini), za Istró: Spinčič (namestnik dr. Laginja). Štajerski Nemci pa so Slovence kakor povsod tako tudi pri volitvah za delegacije popolnoma prezrli. — **Osrednja vlada Dunajska** se vedno bolj ogiblje na nemško stran. Te dni odstopil je še minister Pražak, ki je bil v ministerstvu zastopnik Čehov, nemški minister Kuenburg pa je dobil visok red. Govori se še o drugih spremembah v ministerstvu Slovanom na kvar, vendar se pa še nič gotovega ne ve. — **Deželni predsednik** za Kranjsko na mesto odstopajočega barona Wink-

toliko ruskih generalov je padlo v bitki; „železni“ Devont sam je bil ranjen in ravno tako tudi Bagration, ki je čez malo dni za dobljenimi ranami umrl. Skoro vsi ranjenci so poginili za krvavenjem, mrazom in gladom.

Najbolj se je odlikoval v bitki maršal Nev. On je bil junak tistega dneva in Napoleon ga je imenoval „kneza Moskve“. Z njim pa so bili odlikovani tudi Slovenci, katerim je on zapovedoval pri Borodinu in Napoleon sam je priznal, da je „ilirski polk“ največ pripomogel k zmagi. Sevé, da se je bil ta polk v tako krvavem klanji zelo, zelo skrčil.

Po bitki umaknili so se Rusi v lepem redu v Moskvo. Ker so bili utrujeni, bil bi jih Napoleon lahko popolnoma uničil, ko bi bil ukazal svoji čili gardi preganjati jih. Toda Napoleon se je izrazil, da je garda njegova „zadnja opora“ pri strahoviti daljavi 500 ur od Pariza. Počasi so sledili Francozi za Rusi in posedli dne 14. septembra ponosno mesto Moskva, iznad kate-

rega se je vzdigalo brez števila zvonikov in pozlačenih kupel. Zdaj je mislil Napoleon, da je na cilju svojih želja. Tu je hotel prezimiti in carju mirovne pogoje narokovati. Ali o groza! Že koj drugi dan je začelo mesto na vseh straneh goreti. Francozi so poskušali sicer gasti, ali brez uspeha; v štirih dneh je pogorelo devet desetín većinoma lesenih hiš in z njimi tudi carov grad, zlati Kremel, kjer si je bil Napoleon izbral svoje stanovanje. Rusi sami so bili mesto zažgali pred odhodom.

Zdaj se je začela še le prava beda za Francoze! Vsi razcapani, na pol goli, brez obuteli, sestradani in bolni stali so v začetku zime brez hrane in stanovanj sredi mogočnega sovražnika, čegar narodni in verski čut se je še le sedaj posebno razvnel proti tistemu sovražniku, kateri mu je zažgal „sveto Moskvo“, (kakor je priprosti narod mislil). Napoleon je upal, da so Rusi tako oslabljeni, da bodo za mir prosili. Ali oni so ga varali. Pogajali so se navidezno z njim, a v resnici so se priprav-

lerja bo ob kratkem imenovan. Največ se govori o grofu Chorinskyju v Gradci, ki se je kazal do sedaj še kolikor toliko pravičnega; Nemci pa na vso moč pritiskajo, da bi spravili na to odlično mesto kakega odločnega svojega pristaša n. pr. renegata Žvegelja ali pa okrajnega glavarja Celovškega barona Mac-Nevena. — **Zagrebski mestni zastop**, ki je bil dosedaj še v rokah prave hrvatske stranke, je bila vlada razpustila, ker se ni hotel pod madjarskim vodstvom pokloniti cesarju in kralju prilikom 25 letnice njegovega kronanja. Te dni vrše se nove volitve in vlada dela z nezaslišanimi uprav turškimi sredstvi, da bi dobila še to zadnjo trdnjavo hrvatskega rodoljuba v svoje roke. O izidu poročali bomo prihodnjič. — Na **Bolgarskem** so te dni obesili štiri rodoljube, ki so bili toženi umora ministra Belčeva; obtožencem se ni moglo ničesar dokazati, kakor da so bili vsigdar vneti za svoj narod ter da s sedanjimi mogotci niso bili zadovoljni. To je zadostovalo za njihovo obsodbo in akoprav so se potegovali za obsojence zastopniki Rumunije, Italije in Belgije, se kruti vodja bolgarske politike Stambulov ni dal omehčati. Kukavni knez Koburg pa se zabava po tujih deželah! Ker je ves olikani svet dvignil svoj glas zoper tako početje, jel se je sklicevati Stambulov na neke listine ruskega zastopstva v Bukareštu,

češ da je Rusija naročila umoriti vse sedanje mogotce bulgarske in da se Bolgarija le brani. Ruska vlada pa je takoj odločno izjavila, da tiste listine niso pristne, ampak sleparsko narejene od bolgarske vlade same. — **Srbski kralj** bode sedaj vendarle obiskal svojo mater in sicer se bo vršilo svidenje v neki nemški pomorski kopalji. Bivši kralj Milan dolgo časa ni hotel privoliti v tako svidenje matere in sina. Najbrže je že zaigral tisti milijon, za kateri je prodal svojo krono in sedaj bi rad pribarantal novega denarja. Ta mož je pač žalostna zgodovinska prikazen. — V **Rumuniji** se na vso moč potegujejo za nesrečne rojake na Ogrskem, katere Ogrri neusmiljeno preganjajo ter tlačijo. V vsakem večjem mestu Rumunije vrše se shodi, na katerih se protestuje zoper madjarsko krutost in odlični Rumunci celo žugajo, da bodo na pomoč poklicali velevlasti, kakor so jih v svojem času krščanski narodi na Balkanu zoper Turke. Sramota je pač, da se po celem svetu razlega glas o krutosti in surovosti Madjarov, katerim se le naši Nemci na vso moč prilizujejo. — Na **Angleškem** je sedaj pri volitvah v parlament resnično zmagal prijatelj Slovanov Gladstone, ki bode sedaj postal vodja angleške politike. Nemcem to ni nič po volji.

Dopisi.

Iz moravške doline, okolo sv. Jakoba. (Letina). Naši lanski pridelki so bili splošno jako pičli in skromni. Zatorej smo po vsej pravici z veliko, nepopisljivo skrbjo pričakovali, nam bodo li kaj bolje polja obrodila v bodočem letu, ker sicer ne vemo, kako bi se nam godilo; nekateri bi jo bil potem morebiti kar v Ameriko potegnil, kdo ve! Naše nade so se nam deloma izpolnile, ker letine letošnje z ono preteklega leta niti primerjati ni moči, toliko je namreč prva obilnejša

od druge. Čeprav sicer ni taka, kakoršna je po raznih poročilih v Ogrskej in celo v revni in gorati Črnigori, smo vendar hvaležni z njo. Naj izpregovorim o njej dve, tri besede v dragem „Rodoljubu“, da svet vsaj zve, kako se kaj imamo v naši ljubi moravški dolini, in da smo še na zemlji.

Ječmen se je večinoma dobro obnesel; „ješprenček“ ki nekaterim ne ugaja, nam je pa vendar zagotovljen. Isto smemo trditi o rži. Jako lepo je kazala tudi pše-

ljali na nov boj. In ko so bili pripravljeni, poročili so Napoleonu, da ni govora o miru, nego prava vojna da se bode še le sedaj začela. Ta je v svoji zaslepljenosti še več ko cel mesec v Moskvi ostal in upal ugodnega mira. Še le ko ga je bil Kutuzov skoraj že za hrptom prestregel, ukazal je 19. oktobra umakniti se nazaj proti jugozahodu.

Ta povratak Francozov z Ruskega je jeden najžalostnejših dogodkov, kolikor jih pozna zgodovina. Kedo bi mogel opisati vse težave, trpljenje in boje, kateri so uničili veliko armado sredi strahovite zime (v novembru je bilo 18 stopinj mraza, pozneje še celo 27.). Glad, mraz in utrujenost so pomirili več francoskih vojakov, kakor pa ruske kroglice ali kazaške sulice. Ob glavni cesti in po brezmirni, s snegom pokriti ravnini ležalo je na tisoče za lakotjo umrlih, ali pa zmrznjenih vojakov, med njimi pa poginoli konji, zavrženo orožje, in ostanki najlepše oprave, katero so bili od začetka kot plen seboj

vzeli, pozneje pa so sprevideli, da jim je to le nepotrebno breme. Vse ceste so bile polne bolnih, za vojsko tavajočih vojakov.

In to zmedeno vojsko preganjali so Rusi neprestano. Maršal Ney je vodil mojsterski zadnjo četo ter si zaslužil naslov „najhrabrejši izmed hrabrih“. Pri mestu Krasnoj zahodno od Smolenska je premagal Napoleon dne 17. novembra še jedenkrat Kutuzova in v tej bitki je izgubil „ilirski polk“ vse svoje še ostale oficirje. Pa tudi moštvo je večinoma poginilo ob znamenim prehodu čez Berezino, 26—29. novembra. Na drugo stran te reke je pripeljal Napoleon le še 8000 vojakov, ki so še imeli puške pri sebi. V Berezini je utonilo okoli 24.000 mož. Vsega skupaj so zakopali Rusi sami 243.600 tujih vojakov in med temi tudi velike stotine naših slovenskih bratov.

nica, pa vendar ne moremo biti z njo posebno zadovoljni. Zakaj ne? V dobi nje zoritve so jo namreč začele izpodjedati ogromne množine belega črva, kar vse je povzročilo, da je jako hitro, pred časom, bila zrela. Večino jo že imamo v kozolcih, mej tem ko je včasih še po sveti Ani stala na prav mnogih njivah. Pa, kdo bi se čudil temu! Število leta 1892., v katerem, kakor pravijo se nahajamo, je deljivo s štirimi, to je v prestopnem letu smo, in tedaj je ta prikazen navadna. To vam je naša letina!

Zinem naj še katero o pridelkih, ki so še na polji, in katere uprav sedaj sejemo. Krompir, rekel bi, naš glaven steber, fižol in turščica bodo lepi, ako se jih ne poprime imenovani šentani črv. Otave so od začetka malo obetavno kazale, ker je nekoliko ovirala suša njihovo rast. A v zadnjem času so se dokaj poživile vsled precej

dolgega deževja, in zato je upati, da bodo, kakor pri nas rekamo, no že še tako.

Bog bodi zahvaljen, da nas je obvaroval pred točo, ki je po nekaterih krajih prav blizu nas potolkla, štiti naj nas še v bodoče pred njo in dá, da se bosta lepo obnesla poleg drugega tudi ajda in repa. Prva ob to, da nam ne bo preostajalo našega priljubljenega živila „žgancev“, čez katero ga ni. Repa pa zato, da bomo z njo redili in krmili prešičke in imeli tako dosti mesa, katerega bomo za priboljšek, kdo bi nam zameril, devali v že omenjeni ješprenček, ker dobi potem ves drug okus, ako kaj v njem plava.

Tako se imamo za jedenkrat v moravski dolini; jeseni, ako Bog da, rečemo zopet katero o poslednjih letnih pridelkih, morebiti se pa vidimo še kaj preje, če prilika tako nanese.

Slovenske in slovanske vesti.

(„Rodoljub“ in „Pavliha“.) Odbor „Slovenskega društva“ objavil je v „Slovenskem Narodu“ sledečo izjavo:

Zadnji številki „Rodoljuba“ priložen je bil šaljivi list „Pavliha“ na ogled. Uredništvo tega lista naprosilo je bilo uredništvo „Rodoljubovo“ dotičnega privoljenja, katero se je dalo, a le pod **izrecnim** pogojem, da vsebina „Pavlihe“ ne sme nasprotovati načelom „Slovenskega društva“ **o političnem taktu in politični dostojnosti.**

Temu pogoju se pa uredništvo „Pavlihe“ ni odzvalo, temveč so nekateri sestavki v številki, „Rodoljubu“ priloženi, dijametralno nasprotni omenjenim našim načelom. Vrhu tega obljubuje uredništvo „Pavlihe“ brez kakega dogovora z nami, da hoče svojim manj imovitim naročnikom brezplačno pošiljati „Rodoljuba“ kot nameček.

Ker bi se pa vse to utegnilo tolmačiti kot nekaka zveza med nami in „Pavliho“, prisiljeni smo tem potom odklanjati vsako tako identifikacijo ter konstatovati, da šaljivi list „Pavliha“ **ni bil in ni v nikakoršni zvezi s „Slovenskim društvom“ sploh ali z „Rodoljubom“ posebej.** V tem zmislu jemljemo tudi na znanje izjavo uredništva „Pavlihe“ v današnji „Laibacher Zeitung“.

V Ljubljani, dne 18. julija 1892.

**Odbor „Slovenskega društva“,
Uredništvo „Rodoljuba“.**

Dotična istočasno tudi v „Narodu“ objavljena izjava „Pavlihe“ se glasi:

Podpisano uredništvo izjavlja, da ni niti s „Slovenskim Narodom“, niti z „Rodoljubom“, niti sploh s takozvano napredno stranko v **nikaki** dotiki. „Pavliha“ plačuje z gotovim denarjem tisek, je povsem in na vse strani popolnoma neodvisen in „samostalen list“ ter ne da na-sé **nikakoršnim načinom** uplivati. „Pavliha“ hodil je in bo hodil **svojo** pot, ne oziraje se niti na desno, niti na levo.

V Ljubljani, 18. julija 1892.

Uredništvo „Pavlihe“.

Iz teh izjav blagovolijo naj naši čitatelji razviditi, da hodita „Rodoljub“ in „Pavliha“ povsem različna pota in da je prav brez pomena, ako obljubuje zadnjeimenovani list svojim „manj imovitim naročnikom“ tudi „Rodoljuba“. Kdor list plača, tistemu ga niti ne smemo odrekati, pač pa smo bili opravičeni, odklanjati vsako napačno domnevo, ki bi se utegnila vezati na dotično obljubo uredništva šaljivega lista „Pavliha“. Z nadaljšnjimi prepiri v tej zadevi čitateljev ne bomo dolgočasili.

(**Izključno slovenske javne napise v Ljubljani**) je vlada prepovedala, češ, da se s tem kršijo pravice nemških prebivalcev. Vsled tega bodo zahtevali Slovenci v Trstu, Gorici, Celji, Celovci itd. tudi dvojezične napise. Radovedni smo, velja-li zakon tudi za nas Slovence.

(**Slovensko Sokolstvo.**) Ljubljanski „Sokol“ izleti dne 11. septembra v Jesenice na Gorenjskem, akoravno mu je nek dopisun v „Slovcu“, ki bi imel učiti kerščansko ljubezen, žugal, da bo — tepen! Take grožnje so pač smešne, ob jednom pa je jako žalostno, da se naši prenapeteži v svoji slepi strasti zaletavajo že v najodličnejša narodna društva. Lepi narodnjaki so to! — V Št. Petru na Notranjskem snuje se Notranjski „Sokol“. Živio! — Zagorski „Sokol“ priredil je pretekli mesec dva izleta in sicer k sv. Lambertu in v Vače. V obeh krajih bil je navdušeno sprejet. — Tudi Dolenjski „Sokol“ krepko dviga svoje perute, ter navdušuje narod po deželi za našo slovensko stvar.

(**Tri dijaške slavnosti**) vršile so se ta teden v Ljubljani. Priredili so jih slovenski in hrvatski abituri-jenti (to so dijaki, ki so dovršili srednje šole), potem slovenski visokošolci in pa dijaki, ki so dovršili učiteljsko pripravnico. Slovenski visokošolci ustanovili so si tudi posebno društvo za počitnice, ki se imenuje „Sava“. — Prav je, da se slovenska omladina za časa navdušuje za svoj narodni poklic.

(**Osebnosti.**) Umril je te dni v Ljubljani g. Ivan Zupan, kr. profesor na veliki gimnaziji v Zagrebu. Po-

kojnik bil je vnet Slovenec. V Šmariji na Štajerskem pa je umrl znani rodoljub in veleposestnik g. Fran Skaza. Naj bode obema blag spomin! — Začasnim okrožnim zdravnikom v Št Vidu pri Zatičini imenovan je g. dr. R. Repič. — G. Matevž Jereb dosedaj župnik v Javorjah nad Poljanami dobil je župnijo v Kropi. G. Gašper Majer, dosedaj kapelan v Smledniku pa župnijo na sv. Gori. — G. Marko Pakiž, dosedaj kapelan v Šmihelju pri Novemestu preselil se je za duhovnika v Ameriko. — Prečastiti gospod Ignacij Podobnik, župnik v Preserjah daroval bo dne 7. t. m. zlato mašo.

(Potrjen zakon) V kranjskem deželnem zboru sklenjeni zakon o uravnavi potoka Mirne dobil je Najvišje potrjenje.

(V mestno hranilnico Ljubljansko) uložilo je mesca junija 412 strank 173.182 gld. 75 kr., meseca julija pa 430 strank 160.721 gld. 2 kr.; vzdignilo pa je prvi mesec 271 strank 92.543 gld. 46 kr., drugi mesec pa 268 strank 105.757 gld. 4 kr. Posojil dovolilo se je v preteklem polletju 541 prosilcem skupaj 320.930 gld. Lepo se razcvita ta mladi narodni zavod!

(Novo orožniško postajo) dobili so v Dobrepoljah pri Velikik Laščah.

(Goriški nadškof gospod dr. Zorn) si je pretekli mesec vozeč se k birmi v Šrebelje, ker se je voz prebrnil, precej močno poškodoval nogo. Navzlic temu je še dva dni potoval ter delil sv. birmo.

(Toča) pobila je pretekli mesec na Gorenjskem okrog Trziča, v Bezuljaku pri Cerknici, na Koroškem, na Goriškem in v Istri. Posebno veliko škodo trpe vinogradniki. Opozarjamo posestnike na novi zakon, katerega smo priobčili v glavnih potezah v zadnji številki.

(Rimske grobove) razkrili so na različnih krajih pri kopanju za dolenjsko železnico. Tudi pri napravi novega kanala na Marije Terezije cesti zasledili so take grobove, v katerih so našli tudi dragocenega zlatega lišpa iz starodavnih rimskih časov.

(Za železnično progo Grosuplje - Novomesto-Straža) oddajajo se dela do 16. t. m. Dolga bo ta proga 61 $\frac{1}{2}$ kilometra, stroški za vsa dela so pa proračunjeni na 2.279.318 gld.

(Dediči se iščejo.) Dne 17. majnika p. l. umrl je v Gorici c. kr. profesor in pisatelj slovenski Ivan Jenko

rodom iz Mavčič na Gorenjskem. Ker se k zapuščini nihče ni javil za dediča, je postavilo okrajno sodišče v Gorici sedaj za kuratorja odvetnika dra. Nikolaja Tonkli-ja. Neznani dediči se morajo javiti najkasneje do 20. junija 1893.

(Živinski semnji v Trstu) bodo sedaj na novem dirkališči na izhodni strani mesta dne 11. vsakega meseca in sicer za konje, govejo živino in prašiče. Meseca septembra in spomladi vsakega leta pa bo še poseben velik semenj za konje in govejo živino.

(Nov vodovod) zgradili so v Toplicah na Dolenjskem. Dne 17. p. m. so ga slovesno blagoslovili.

(Kranjsko seno.) Kako na dobrem glasu je naše seno, temu priča je, da je neki Ljubljanski mesar, ki trguje z velikim posestnikom g. Priesterom v Črnomeru poleg Zagreba, dobil naročilo, naj mu preskrbi 500 meterskih stotov fine Ljubljanske otave za njegove molzne krave, ker je ta naša otava priznana izborna krma in v naših kozolcih dobro izsušena.

(Vipavska železnica) Trgovinsko ministerstvo je podelilo deželnemu odboru goriškemu zaproseno dovoljenje, da se sme lotiti tehniških pričetnih del za krajevno železnico z normalnim tirom od Goriške železniške postaje po Vipavski dolini do Ajdovščine v zmislu dotičnih postav, in to za šest mesecev. Pri teh pričetnih delih naj bi se ozir jemalo na to, da se železnica lahko o svojem času spremeni v glavno železnico, katera bi posredovala zvezo mej Gorico in Postojino ali katero drugo primerno točko južne železnice mej Dunajem in Trstom. Deželni odbor goriški je v dogovorih z inženirji zaradi tega dela.

(Matija Majar †.) Dne 31. p. m. umrl je v Pragi, daleč od domovine in v največji revščini v 83. letu svoje dobe Matija Majar, najstarejši in najustrajnejši zagovornik jezikovnega zjedinenja Slovanov. Spisal je za to idejo tudi več knjig ter izdajal nekaj časa poseben list a ni se mu posrečilo prodreti s svojimi nazori. Pokojnik bil je Koroški Slovenec ter je služboval v svoji domovini veliko let kot dušni pastir. Naj v miru počiva!

(Iz Zabukovja pri Št. Lenartu) piše se nam, da je pričel tam visoko nemško politiko uganjati nek krčmar in kramar, ki se je še-le pred kratkem naselil med Slovence, pa je že pijan slovenskega kruha. Mi kličemo Zabukovčanom v spomin naš članek „Svoji k svojim“.

Razne vesti.

(400letnica odkritja Amerike.) Dne 3. t. m. minulo je 400 let, odkar je Kristof Kolumb iskajoč krajšo pot iz Španjske v Indijo našel nov svet, katerega sedaj Ameriko imenujemo in kjer je našlo novo domovino tudi že na stotine in stotine Slovencev. V Genovi, rojstvenem kraju Kristofa Kolumba, priredili so v proslavo te obletnice posebno razstavo.

(Cesarjev milodar.) V Kopru bila je obsojena neka ženska M. B. zaradi tatvine na 9 mesečno težko ječo. Kmalu pa se je dokazalo pri novi obravnavi, da je bila

po nedolžnem obsojena in prestala tako že tri mesece prisojene kazni. Obrnila se je do cesarja proseč, da se ji dá kaka odškodnina za nedolžno prebito kazen. Te dni došla je vsota 200 gld., katere je podaril cesar iz svoje zasobne blagajnice nedolžno obsojeni ženi.

(Pogumna gospa.) Dne 10. p. m. na večer prišla sta dva neznana moža, ki sta imela zagrneni obraza, v stanovanje oskrbnika graščine v Mirni na Dolenjskem. Doma je bila samo soproga oskrbnikova, gospa Kunšičeva. Jeden napadalcev zgrabil je na zidu visečo puško, drugi

pa je zahteval denarja. Gospa K. skočila je hitro k oknu ter klicala na pomoč. Na to prijel jo je napadalec za lase in vrgel ob tla. Pogumna gospa pa je skočila kvišku in se branila z neko klopjo ter klicala vedno na pomoč. To je preplašilo napadalca, da sta pobegnila v bližnji gozd. Odnesele sta seboj samo puško.

(Ubit je) italijanski delavec pri dolenski železnici, David Faciselli, v Spodnji Slivnici delavca Antona Semeta.

(Utonil je) v Korani blizu Karlovca pretekli teden pri kopanju vojak 96. polka Anton Siver, rodom Slovenec iz Štajerske. Akopram so bili tovariši njegovi blizu in prihiteli utaplajočemu se vojaku na pomoč, odnesla ga je deroča voda. Še le nekoliko ur pozneje izvlekli so truplo iz vode.

(Velik požar) uničil je v Velikem Otoku pri Postojni 33 poslopij in veliko poljskih pridelkov. Prizadeti posestniki so bili večinoma zavarovani le za neznatne svote ter bodo vsled tega težko preboleli škodo. Naj se bi jih usmilili dobri ljudje.

(Velikansko postrv) ujeli so v Soršči in jo je poklonilo vodstvo c. kr. gozdov in domén v Idriji kranjskemu muzeju. Postrv dolga je 101 cm, ima 48 cm v obsežku in tehta 8½ klg. Že 40 let niso ujeli tako velike postrvi.

(Gadje leto.) Iz Metlike se nam piše: Tudi v nas je letos sila mnogo gadov. Te dni pičil je gad dve deklici iz Vinice; jedna je vsled groznih bolečin umrla na lici mesta, drugo pa so še rešili, a le ker je došla pomoč še pravočasno.

(Povodenj.) Na Štajerskem naredila je Drava po vsej Dravski dolini veliko škode. Že od leta 1874. ni bila tako silno narasla, kakor poslednje dni. Nekatere mostove pobrala je voda in pokvarila občinska pota. Na mnogih krajih ni uničena samo žetev na polji, nego voda odnesla je tudi rodovitno zemljo in nanese kamenja in skalovja. Okoli Misljine, v okraji Slovenski Gradec, nastalo je celo jezero, ki se je le počasi odtekalo. Škoda je velika.

(Ubesili so v Zagrebu) posestnika Ivana Batelja, ker je bil skozi okno ustrelil svojo sosedo in njenega otroka. Akoravno so mu nedvomno dokazali krivdo, je do zadnjega tajil.

(Gosenice.) Na Goriškem pokazalo se je poslednji čas jako mnogo nadležnih gosenic. Posebno veliko jih je bilo v Ločniku poleg Gorice. Zdaj so se preselile tudi v mesto, kjer jih je vse polno in se ne morejo odkrižati teh nadležnih gostov.

(Umor v zaporu.) Abraham Diamant, ki je o svojem času, službujoč pri tedanji gospé pl. Gariboldi, ukradel za veliko tisoč zlatnine in dragocenostij, zaprt je sedaj v kaznilnici v Karlavi pri Gradci. Te dni sprl se je z nekim 72 let starim kaznjencem Janezom Grabnarjem in ga v jezi zabodel s škarjami tako, da je bolni stavec umrl. Diamant ni povsem zdrav, časih ga meče božjast, časih pa se mu zmeša tako, da ga je težko ukrotiti.

(Amerikansko.) V Kaliforniji je nek zdravnik javno razglasil, da se zaveže plačati za vsakim bolnikom, kateri mu bo umrl, polovico pogrebni stroškov.

(Strela ubila je) dne 20. p. m. dve ženski na njivi v Slamni vasi pri Metliki. Ženski bežali ste pred nevihto pod bližnji hrast, a strela udari vanj ter ubije obe. Jedna bila je v drugem stanu. — Nekaj dni preje pa je v St. Lenartu v Slovenskih goricah na Štajerskem strela udarila v hišo nekega posestnika in ubila staro ženo in 16 mesecev starega otroka. Iz Domžal pa se nam poroča, da je dne 29. p. m. strela ubila v hiši Franceta Potočnika zidarja Jurija Jermana iz Prezerja.

(Strela ubila je) pri zadnji hudi nevihti, ki je razsajala po Vipavski dolini, v samostanu kapucincev pri Sv. Križu 51 letnega fratra Rutarja. Treščilo je v kuhinjo, ko sta pospravljala imenovani frater in neki hlapec po večerji. Hlapec ostal je nepoškodovan, fratra Rutarja pa je zadela strela v glavo, da se je zgrudil in umrl kmalu potem. Strela užgala je tudi neki podstrešni tram, vender so ogenj kmalu pogasili.

(Utonil je) v soboto dne 30. julija v Savi blizu Krškega topničarski korporal Alojzij Čokelj. Ponesrečenec je znal dobro plavati in zato se splošno sodi, da ga je moral v vodi prijeti krč. Trupla še doslej navzlic vsemu naporu niso našli.

(Visoka starost.) V Križevcu na Hrvatskem umrla je gospa Ana Orik v visoki starosti 112 let. Bila je rojena za časa vladanja cesarja Jožefa II. in je živela pod petimi avstrijskimi cesarji.

(Društvo proti pijančevanju) se je ustanovilo v Gradci in je cesarsko namestništvo potrdilo predložena pravila.

(Ribji dež) Dne 22. in 23. p. m. bila je v Bjelini v Bosni huda nevihta in hkrati padati so jele z dežjem tudi male ribice, katerih so ljudje precej veliko polovili. Kako so prišle ribe v zrak in v oblake, to je še zagonetka.

(Celi občinski zastop zaprli so) v Mesini na Laškem, ker se je mestnim očetom dokazalo, da so dve loti sem že volitve sleparsko izvršili.

(Nov izum) V Zagrebu iznašla sta gg. Anton Avsenik in Vatroslav Mautner stroj, ki je namenjen zabraniti nesreče, ako se splaše konji. Na stroj pritrjen je jermen, za kateri se potegne v slučajih potrebe in v jedni sekundi so konji spreženi in voz ostane na mestu, če tudi konji odlete. Poskušnja se je vršila te dni prav povoljno.

(Kolera) se po Rusiji strahovito širi ter vedno bolj bliža naši državi. V Parizu je tudi že nastopila. Naše politične oblasti so že vse potrebno ukrenile, da se ne zatrosi ta grozna bolezen tudi v naše dežele. Priporočamo vsem čitateljem, da naj točno izpolnujejo ukaze oblasti, ker le na ta način mogoče je izogniti se tej hudi šibi.

(120 oseb zasulo je) v toplicah St. Gervais v francoski Švici. Rešili so jih le 25.

(Francoski anarhisti.) Navzlic neutrudnemu delovanju francoske policije še vedno ni bilo moči zaslediti vseh anarhistov, ki z oživljeno predrznostjo zopet začenejajo rogoviliti. V noči od 31. julija na 1. avgusta zrušili so anarhisti z dinamično bombo večjo zgradbo v Versaillesu in prav tisti dan našli so v železničnem vozu pri Cettu 38 klg. dinamita.

Za kratek čas.

Kmet: Koliko stane ta ura? — Ura: Ta, o to je prav po ceni, 4 gld. — Kmet: To je preveč! — Ura: Pomislite še pred letom dnij bi je ne bili dobili izpod 8 gld. Glejte in ta tukaj veljala je še pred letom 7 gld., zdaj pa jo dobite tudi za 4 gld. — Kmet: Če je tako, pa še jedno leto počakam, potem pa dobim uro zastonj.

Janez: Naš zdravnik imel je pred kratkem izvrstno misel, ki mu je, ko jo je izvršil, nesla nad 50.000 gld. — Peter: Ni mogoče! Kakšna misel bila je to. — Janez; Ženo si je vzela, ki je imela toliko dole.

Poučne stvari.

Kako je zamazati sode, ki puščajo.

Sode, ki puščajo, zamoreš zamazati (zakitati) prav dobro na sledeči način. Vzemi 40 gramov presnega (frišnega) loja, 32 gramov voska in 64 gramov svinjske masti ter pomešaj dobro te snovi s tem, da jih na ognju stališ. Za tem pusti, da se zmes ohladi, med ohlajenjem pa primešaj še 40 gramov presejanega pepela.

Mesto, kjer sod pušča, je najprej dobro osnažiti, potem pa namazati s tem lepom (kitom), katerega je v ta namen še nekoliko segreti nad plamenom sveče.

Skrbni gospodarji imajo tako zmes zmeraj že naprej pripravljeno, da je pri rokah, kedar jo potrebujejo. Hraniti jo je na suhem.

Kako se varujemo v drevesnicah pred škodo, katero povzročajo črvi ali ogrci?

Črvi ali ogrci so v drevesnicah silno škodljivi, ker objedajo korenine. Neki nadlogar priporoča proti črvom tudi sledeče sredstvo. K vsakemu v drevesnico presajenemu drevescu je zataktni kake 3 centimetre proč od debelca količek, ki je spodaj priostren in s kotranom namazan. Ti količki naj so kakih 35—40 centimetrov dolgi in 1,5—2 centimetra debeli. Zataktni jih je pa 20—25 centimetrov globoko v zemljo.

Tudi sadne divjake zamoremo na ta način obvarovati pred objedavanjem, če zataktnemo s kotranom namazane količke v primernih daljavah poleg vrst.

Kotran je namreč ogrcem ali črvom tako zopern, da se črvi ne lotijo objedavati korenin, če so na ta način zavarovane s kotranom.

Toplota v hlevu.

Razen svetlobe in zraku potrebna je v hlevu tudi primerna toplota. Toplota v hlevu ima posebno velik upliv na živalsko menjavo snovi. Ob prehudi gorkoti v hlevu postane zrak nečist in soparen in živina se slabo počuti; nemirna je in se slabo razvija. To se pozna zlasti močno pri mladi živini in pri molznih kravah, katere dajejo v tem slučaju dosti manj mleka. Če pa ni zadost gorkote, pa zmrzuje živina in potrebuje več krme, da dobi potrebno telesno gorkoto; korist od krme je tedaj manjša. Hlevna toplota naj znaša poprek 10—12 stopinj po R. Da se taka toplota v hlevih napravi, treba jih je ob gorkem letnem času po potrebi prezračevati ter skozi okna pripekajoče solne žarke odvracati s tem, da se napravijo slamnate mreže, da se okna zataknejo z vejami itd. tako se živina ob enem tudi ubrani nadležnih muh. Po zimi pa naj se pusti samo toliko prezračevalnih lukenj odmašenih, da se toplota ne zniža pod 10—12 stopinj R.; če pa je treba, se časih lahko zapro vse prezračevalne odprtine.

Zatiranje predenice.

Če hočemo predenico uspešno zatirati, moramo jo pokončevati, kakor hitro se prikaže v detelji, gotovo pa predno cvetè. Zalibog, da se naši gospodarji v tem oziru mnogokrat pregreše, ker puščajo predenico predolgo v nemar ter se lotijo še le takrat uničevanja, ko je že prepozno, ko se je predenica že preveč razširila in že ocvela. Tako zakasнено delo se bridko maščuje.

Deteljišča je treba zategadel večkrat pregledavati, zlasti ob nedeljah popoldne, ko imamo dovolj prostega

časa. Kakor hitro se je predenica prikazala, treba jo je precej uničiti. V ta namen se še najbolj priporoča, s predenico zaraščene prostore prekopati in sežgati. Sežiganje ruše vrši se tako-le: Rušo zložiti je v podobi peči, v votlino se namaši slame, suhega vejevja ali lesa ter se potem vse skup zažge.

Ker se predenica večidel s semenom zaseje, sejati je le tako deteljno seme, o katerem smo prepričani, da ni v njem predeničnega semena.

Krmljenje z novim senom.

Od duha novega sena ne boli glava le ljudi, ampak tudi živali. Novo seno moti pravilno prebavljanje, žene kri v glavo, vsled česar živali tudi zvržejo. Zato ravno v poletnem času toliko krav prezgodaj rodi. Vsled použitega novega sena je že mnogo živali tudi poginilo. Novo seno naj saj dva meseca leži, da v tem času voda izhlapi in da izgubi nezdravi duh. Uležano seno je tudi tečnejše.

Kako ravnati z zrnjem med mlatvijo in po mlatvi?

Vrednost žitnega zrnja cenijo kupci s tem, da ga ošlatajo; vlečno in vlažno zrnje cenijo dosti manj kakor suho.

Če le mogoče, naj se mlati ob suhem vremenu; čez noč naj ne ostaja zrnje na podu, pa tudi ne v vrečah na tleh; marveč naj se sproti spravlja, ko je omlačeno, na žitnico. Bodi zrnje od suhega ali vlažnega žita, razgrniti ga ne smemo po podih iz ilovice ali pa nad hlevi. Ob hladnih in suhih dnevih treba zrnje z lopato premetati tako, da se kar moč dobro prezrači. Tako premetavanje naj se vrši kolikor moči pogostoma v prvem času. Deževno vreme pa ni za to delo, ker se ob takem času spravlja vlažen zrak med zrnje, ki pospešuje poznejše vnetje in trohnenje.

Poraba sadnih tropin.

Tropine od sadja, to so iztisnjeni ostanki pri narejanju mošta, so kaj dobra krma za živino. Posamezno govedo sme dobiti na dan 6—8 kilogramov tropin. Tropine se tudi lahko nasolé, v kako posodo dobro natlačijo ter dobro zakrijejo, da ne pride zrak do njih. Tako nasoljene tropine se dolgo časa ohranijo dobre za krmljenje.

Loterijske srečke

dne 4. avgusta t. l.

Brno 36, 40, 89, 80, 62.

Tržne cene v Ljubljani

dne 3. avgusta t. l.

	gl. kr.		gl. kr.
Pšenica, hktl.	6 50	Špeh povejen, kgr.	64
Rež, "	5 4	Surovo maslo, "	74
Ječmen, "	4 06	Jajce, jedno	2 5
Oves, "	2 68	Mleko, liter	10
Ajda, "	6 50	Goveje meso, kgr.	62
Proso, "	4 60	Telečje " "	54
Koruza, "	4 70	Svinjsko " "	64
Krompir, "	2 70	Koštrunovo " "	38
Leča, "	11 —	Pišanec	35
Grah, "	10 —	Golob	18
Fižol, "	8 —	Seno, 100 kilo	1 69
Maslo, kgr.	86	Slama, "	2 14
Mast, "	66	Drva trda, 4 □ metr.	6 50
Špeh frišen "	56	" mehka, 4 "	4 50

Pristno in čisto istersko črno vino

se dobiva postavljeno na Vodnjanski kolodvor

po 18 kr. liter

in višje pri **Giovanni Manzin-u**, posestniku vinogradov,
Dignano-Istra. (33—1)

Osobe,

ki živé na kmetih, prihajajo z ljudstvom mnogo v dotiko, uživajo spoštovanje in zaupanje njegovo ter znajo slovenski pravilno pisati, zamorejo si o **poletnih mesecih prisluziti lepe denarje**, ako se hočejo marljivo lotiti poslovanja za stvar, katere važnost je splošno priznana.

Kdor se zato zanima, naznani naj svoje ime in bivališče pod naslovom: **F. K. 12, poste restante v Ljubljani.** (32—3)

Vozne zvezke

(Rundreisebillets)

najpripravnije in najcenejše vozne karte sedajnosti, veljavne za vsak vlak, **letne karte, prirejanje posebnih vlakov** priporoča

Jos. Paulin v Ljubljani

mejnarodna potovalna pisarna, (29—8)

kjer je tudi o potovanju po celem svetu vse potrebno brezplačno pozvedeti. Za pismen odgovor naj se znamka priloži.

Zobni zdravnik iz Berolina

UNIV. MED.

DR. R. JACOBI

Stari trg št. 4 **Ljubljani** I. nadstropje

ordinuje od 9.—12. ure dopoldne in od 2.—5. ure popoldne; ob nedeljah od 9.—11. ure dopoldne; za siromake ob petkih od 9.—10. ure dopoldne. (22—13)

V Postojnski jami

priredi se

dné 14. avgusta t. l. ob 3. uri popoldne

IZREDNA VESELICA

z električno razsvetljavo,

kakor o binkoštih vsacega leta. (34—1)

Ustopnina za osebo 1 goldinar.

Otroci pod 10 leti so vstopnine prosti.

Kuvverte s firmo

in

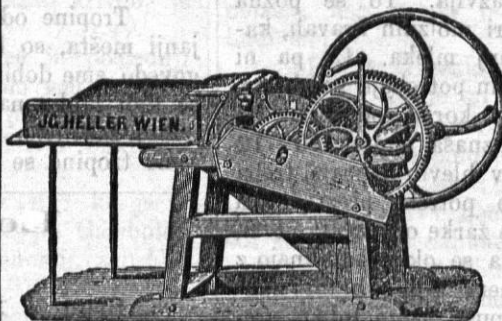
vizitnice

priporoča

„Narodna Tiskarna“ v Ljubljani

po nizki ceni.

Vsi stroji za kmetijstvo vinarstvo in moštarstvo

kakor tudi vsakovrstne druge **mašine** in razni **stroji** za kmetijstvo, vinarstvo in sadjarstvo itd. itd. nove izvrstne konstrukcije razpošilja najceneje (26—9)

IG. HELLER, DUNAJ

2/2 Praterstrasse 78.

Ilustrovani katalogi in zahvalna pisma v hrvatskem, nemškem, italijanskem in slovenskem jeziku se pošiljajo na željo zastoj in frankovano.

Stroji se dadó na poskušnjo — jamó se zanje — pogoji so ugodni.

Cene so se znova znižale!!!